گفت‌وگو با رئیس صندوق قرض‌الحسنه سازمان عقیدتی سیاسی ارتش

مأموریت صندوق؛ ایجاد روحیه تعاون، همدلی و برادری

محمدناصر بیاتی

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، سنت نیکوی قرض‌الحسنه در جامعه رواج پیدا کرد. ارتش جمهوری اسلامی ایران هم با این موضوع بیگانه نبود. طبق سوابق موجود، صندوق‌های قرض‌الحسنه ارتش از سال ۱۳۶۰ فعالیت خود را به صورت غیر متمرکز آغاز کردند. البته برخی از مدارک حاکی از این است که از سال ۱۳۵۹ صندوق‌های متفرقه‌ای در سطح ارتش وجود داشته‌اند. سال ۱۳۶۴ با تدابیر مقام معظم رهبری مدظله (رئیس شورای عالی دفاع و رئیس جمهور وقت) دستور رسمی شدن صندوق‌ها و تجمیع آنها، ذیل مجموعه صندوق قرض‌الحسنه سازمان عقیدتی سیاسی ارتش را صادر کرد و اساس‌نامه آن هم مورد تصویب قرار گرفت. در سال ۱۳۶۹ ساختار سازمانی صندوق تصویب شد که تاکنون منشأ خیر و برکات فراوانی بوده است. امروزه صندوق قرض الحسنه سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، با بیشترین شعبه و بالاترین سطح خدمت‌رسانی به کارکنان ارتش، یکی از منحصربه‌فردترین صندوق‌ها در سطح کشور است. در این‌باره با رئیس صندوق قرض‌الحسنه ارتش به گفت‌وگو نشسته‌ایم که توجه شما خوانندگان عزیز را به آن جلب می کنیم.

■ گستره صندوق قرض‌الحسنه سازمان عقیدتی سیاسی ارتش تا چه میزان است؟

گستره این صندوق متناسب باحوزه مأموریت و استقرار نیروهای ارتش در کل کشور است. می‌توانیم بگوییم تقریباً همه یگان‌هایی که بالای ۲۰۰نفر نیرو دارند یک شعبه یا باجه‌ای در آن‌جا داریم و یا نمایندگان ما فعال هستند؛ به‌عنوان مثال همکارانی هم که در خلیج عدن یا در آب‌های بین‌المللی خدمت می‌کنند، عضو صندوق قرض الحسنه هستند و از تسهیلات این صندوق بهرمند می‌شوند.

■ آیا استفاده‌کنندگان از تسهیلات صندوق باید شرایط خاصی داشته باشند؟

خیر! نیاز به شرایط خاصی نیست. به محض این‌که شماره کارگزینی آنها در سامانه ارتش ثبت و حقوق‌بگیر ارتش می‌شوند، قابلیت عضو شدن حاصل می‌شود و تا زمان رهایی از خدمت می‌توانند از تسهیلات صندوق استفاده کنند.

■ وضعیت منابع مالی صندوق چگونه است. اعتبار آن را ارتش تأمین می‌کند یا کارکنان؟

در اساسنامه اولیه، مأموریت صندوق ایجاد روحیه تعاون، برادری و همدلی بین کارکنان ارتش و حل قسمتی از مشکلات مالی آنها عنوان شده بود. بنابراین بیش از ۹۰درصد منابع مالی صندوق از پس‌انداز کارکنان و اعضا تامین شده است. بخش دیگری از منابع مالی صندوق هدایای مقام معظم رهبری مدظله است که به‌عنوان تبرک به صندوق واگذار شده است. بخشی هم منابعی است که سامانه فرماندهی در اختیار صندوق قرار می‌دهد و با مجوز فرماندهی، از این منابع وام پرداخت می‌شود. بخش دیگری از

منابع مالی صندوق از محل ۲۰درصد عواید داخلی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش تأمین می شود که برابر اوامر فرماندهی معظم کل قوا، هر ساله به سرمایه صندوق اضافه و در قالب تسهیلات به کارکنان مؤمن و عزیز ارتش پرداخت می‌شود.

■ آیا افراد خیّری هم هستند که در بحث منابع مالی به شما کمک کنند؟

بله! با توجه به اهمیت قرض‌الحسنه در دین مبین اسلام، عزیزانی از پیشکسوتان و همرزمان ما در ارتش هستند که مبالغی به صندوق هِبه کرده و یا مبالغی از وجوه شخصی خود را به صورت پس انداز در صندوق گذاشته‌اند تا بتوانند در این امر خداپسندانه سهیم باشند و گرهی از مشکلات همرزمان خود بگشایند. این عزیزان هرگز حاضر نشدند نامی از آنها برده و یا با آنها گفت‌وگویی انجام شود. این مبالغ شاید ازنظر مادی خیلی چشمگیر نباشند ولی از نظر معنوی بسیار ارزشمند و پربرکت‌اند .

■ درخصوص نحوه واگذاری وام به کارکنان ارتش هم توضیح دهید.

فلسفه اولیه پرداخت وام به این صورت بود که گروه‌هایی در قالب کمیسیون پرداخت وام، برای تصویب و پرداخت وام تحقیق می‌کردند و کسانی که نیازمند واقعی وام بودند، شناسایی و با ضوابطی که وجود داشت به آنها وام تعلق می‌گرفت. با گذشت زمان و به‌ویژه در سال‌های اخیر، تقریباً اکثریت کارکنان درخواست وام داشتند. پرداخت وام به این عزیزان ضوابط خاصی ندارد و مستلزم افتتاح حساب در صندوق است که به نسبت مشارکتشان می‌توانند وام دریافت کنند. شرایط پرداخت وام خیلی آسان است. متقاضی تنها با ارائه روگرفت تأیید شده فیش حقوقی خود و ضامن و تکمیل فرم درخواست، وام خود را دریافت می‌کند؛ یعنی کمترین تشریفات ممکن را در نظر گرفته‌ایم.

■ مدت انتظار دریافت وام چقدر است؟

در حال حاضرمیانگین مدت انتظار وام حدود یک ماه تا۴۵ روز است. البته ممکن است در برخی

شعب مدت انتظار کمی بیشتر باشد که تعداد آنها خیلی کم است. با توجه به این‌که این وام یک وام ضروری است و برای حل مشکلات ضروری در نظر گرفته شده، ما تمام سعی خود را می‌کنیم که ان‌شاءالله همرزمان ما در کوتاه ترین زمان وام خود را دریافت کنند.

■ در خصوص وام‌های پرداختی به کارکنان کمی بیشتر توضیح بدهید.

- وام کد۸۲که مربوط به پس انداز کد ۸۴ یا همان پس‌اندازهای یگانی است. (در این روش هر کدام از کارکنان در صندوق‌های یگان، حساب افتتاح می‌کنند وماهیانه مبلغی به دلخواه خودشان و البته با رعایت حداقل‌ها از حقوقشان کم می‌شود و به نسبت موجودیشان، فعلاً تا سقف ده‌میلیون تومان وام دریافت می‌کنند).

- وام کد ۸۶ که مربوط به پس‌انداز کد ۸۸ یا همان پس‌انداز اندوخته ثابت است که در صورت تمایل، از بدو استخدام برای کارکنان حساب باز می‌شود و مبلغی حدود ۲/۴ تا ۲/۶ برابر موجودی، به دلیل آن‌که بحث شرعی آن هم حل شود و در وام شرطی نباشد، به نسبت توان صندوق وام پرداخت می‌شود.

- وام کد ۷۷، به نسبت منابعی که فرماندهان در اختیار صندوق می‌گذارند، مبلغی هم صندوق کمک می‌کند و به کارکنانی که مشکلات حادی دارند، به میزانی که فرماندهان معرفی کنند این وام پرداخت می شود.

- وام کد۱۴۲ ازدواج و تامین جهیزیه کارکنان یا فرزندان آنها، از محل منابع طرح حکمت و برابر صورت ارسالی معاونت نیروی انسانی ارتش پرداخت می‌شود.

■ شما گفتید حدود ۹۰ درصد منابع مالی صندوق را کارکنان تأمین می‌کنند. بنابراین انتظار دارند پشتیبانی شوند. حداکثر مبلغ وامی که به آنها تعلق می‌گیرد چه قدر است؟

در سال ۹۹ سقف واگذاری وام در کد۸۲ مبلغ ۱۰میلیون تومان بود. مبلغ وام اندوخته ثابت نیز برابر فرمولی است که قبلاً اشاره کردم. ممکن است برخی به دلیل موجودی پس‌انداز پایین، سقف مبلغ وام را نتوانند دریافت کنند. کسانی که حدود سه تا سه‌ونیم میلیون تومان پس‌انداز داشته باشند، می‌توانند به تناسب وضعیت مالی شعبه تا سقف مصوب، وام دریافت کنند.

ان‌شاءالله در سال ۱۴۰۰ سقف وام پرداختی و پس‌انداز، متناسب با ضریب افزایش حقوق تغییرات مثبتی خواهد داشت.

■ فکر نمی‌کنید با این وضعیت تورم، ده میلیون تومان برای افراد نیازمند مبلغ ناچیزی است؟

یکی از ویژگی‌های وام‌های قرض‌الحسنه، سریع، به موقع و بدون دردسر بودن واگذاری آن است. اگر بخواهیم مبلغ وام را بالا ببریم، مدت

انتظار دریافت وام طولانی‌تر می‌شود. چون منابع ما محدود اســت و تعداد زیادی از سپرده‌گذاران متقاضی وام هســتند. وام‌های مــا تأثیر چندانی در بهبود وضعیت معیشــت کارکنان ندارد و فقط می‌تواند مشــکلات ضروری و مقطعی کارکنان را حل کند. ارزش این وام به این است که به‌موقع به دستشان برسد. اگر منابع مالی به صندوق تزریق شــود، در افزایش سقف وام هیچ مشکلی نداریم. بزرگترین و بیشترین چالش ما کمبود منابع مالی و اعضا محور بودن منابع صندوق است.

■ گفتید این وام برای رفع مشــکلات ضروری کارکنان است و از طرفی گفتید ممکن است مدت انتظار وام به سه ماه هم برسد. فکر نمی‌کنید این مدت انتظار دردی برای آن ضرورت دوا نکند؟

به هرحال ســعی می‌کنیم با مدیریت منابع و ایجاد تعادل بین شعب، زمان را به حداقل برسانیم. کمتر از دو درصد شــعب ما با این وضعیت روبه‌رو هستند. در حال حاضر نوبت وام اکثر شعب کمتر از دو ماه است.

■ بیان کردید که برای بالا بردن مبلغ وام مشکل منابع مالی وجود دارد. آیا بــا بالا بردن میزان پرداختی پس‌انداز کارکنان این مشکل تاحدودی حل نمی‌شود؟

اگر افزایش غیر منطقی در ســقف پس‌اندازها ایجاد کنیم با توجه به متقاضیان حداکثری وام و انتظار افزایش مبلغ وام به همان نسبت، قطعاً نوبت دریافت وام طولانی خواهد شــد. بنابراین با تکیه بر تجارب گذشــته این مهم را همه‌ساله با شیب ملایم‌تری انجام می دهیم.

■ آیا از گیرندگان وام سود دریافت می‌کنید؟

در وام‌های قرض‌الحســنه ســود اصــلاً معنی ندارد. برابــر مصوبه بانک مرکــزی صندوق‌های قرض‌الحسنه می‌تواند چهاردرصد کارمزد سالیانه دریافت کنند اما در ارتش یک درصد کارمزد کلی و ساده گرفته می‌شود که نیمی از آن به‌عنوان بیمه وام‌ها اختصاص داده می شــود؛ یعنی اگر خدای ناکرده یکی از وام‌گیرندگان فوت کند، بار مضاعفی به خانواده‌اش تحمیل نشــود و بدهی متوفیان از محل کارمزد (یک درصد) تســویه می‌شود. مانده کارمزدهــا هم صــرف نگهداری و تجهیز شــعب می‌شود. در ارزیابی‌های انجام شده، اکثر اعضا، وام صندوق قرض الحسنه ارتش را، سهل‌الوصول‌ترین وام با کمترین کارمزد معرفی کرده‌اند.

■ جناب سرهنگ با توجه به این گستردگی آیا از وام گیرندگان درباره موفقیت صندوق‌ها بازخورد گرفته‌اید؟

در ارزیابی کــه بهمن‌ماه ســال ۹۹ انجام دادیم بــه دو نتیجه کاملاً متفاوت رســیدیم که خیلی می‌تواند در برنامه‌ریزی آینده مؤثر باشد. در نتیجه نخست، از منظر امکان‌هایی که در اختیار ما بوده، رضایتمندی بالای ۹۰درصد کســب کرده‌ایم. این امکان‌ها عبارتند از: نحوه برخورد با مراجعان، حفظ کرامــت ارباب‌رجوع، پرداخت به‌موقع وام و رعایت حرمت و شأن همکاران، حفظ اسرار آنها و در یک کلام همــدل بودن با ارباب رجوع. علت اصلی این سطح از رضایتمندی این است که کارکنان ما در شعب، کارکنان شــاغل در ارتش و درگیر مسائل ومشکلات مشابه هستند. بنابراین هر جا نتوانستیم مشــکل مالی کارکنــان را حل کنیــم با همدلی توانستیم آلام آنها را تسکین دهیم و این مهم برای همرزمان قدرشناسمان ارزشمند بود.

از منظر دیگر، بحث عدالت‌محور بودن وام‌هایی کــه پرداخت می‌کنیــم، مطرح اســت. ما منابع عمده‌ای نداریم که پاســخگوی تمام نیاز کارکنان باشد اما در تخصیص آن، عدالت رعایت شده است و همه با یک اصول و یک روش وام گرفته‌اند. یکی از حساسیت‌هایی که ما داریم توزیع عادلانه منابع اســت. توزیع عادلانه به این معنی نیست که همه یکســان وام بگیرند ولــی می‌توانیم ادعا کنیم که ۹۹درصد با یک شاخص واحد وام گرفته‌اند و این از نقاط قوت ما در ارزیابی بود که سطح رضایتمندی بالایی را به دست آورد.

درباره عوامل و امکان‌هایــی هم که در اختیار ما نبوده، پیش آمده کــه کارکنان از میزان وام‌ها رضایت کامل نداشــته و گلایه‌مند باشند که این گلایه وارد اســت و حل کــردن آن نیازمند منابع مالی بیشتر است.

■ با توجه به بالا بودن تعــداد اعضا و نیاز آنها به وام و همچنین بالا بودن تورم در کشــور، آیا راهکاری برای افزایش منابع مالی دارید؟

به جرئــت می‌توانم بگویم با توجه به ســابقه ۴۰ســاله، این صندوق آزمونــش را به‌خوبی پس داده و ســلامتش اثبات شده و در عدالت محوری و کسب رضایتمندی، عملکرد موفقی داشته است. مقام معظــم رهبری مدظله بارهــا تأکید فرمودند

صندوق قرض‌الحسنه ارتش به همان شکل گذشته باشد و به جای دیگر منتقل نشود. در ابلاغ تدابیر ایشان صراحتاً عنوان شده، ارجح است فرماندهان محترم، در پرداخت وام، مستقیم ورود نکنند و منابع در اختیار را از طریق صندوق‌ها به صورت وام پرداخت کنند. با این پشتوانه ما به‌عنوان یک منبع امن تجمیع و یک منبع قابل اعتماد توزیع، این آمادگی را داریم که فرماندهان محترم منابع مالی بیشتری را در صندوق متمرکز کنند. اگر منابع مالی مازادی دارند دراختیار صندوق قرار دهند که مسیرپرداخت وام از طریق صندوق و با نظر فرماندهان محترم انجام شود. اگر تمام این منابع در صندوق قرض‌الحسنه ارتش متمرکز شود میزان وام‌ها افزایش نسبی خوبی خواهد داشت و این یکی از راه حل‌هاست.

راه‌حل دوم، ایجاد منابع پایدار و مستمر است، ارزش پول خواه ناخواه پایین می‌آید و ما سلاحی برای مبارزه با این تورم نداریم و باید یکسری منابع پایدار و مستمر به صندوق تزریق شود که درصدی از این تورم جبران شود. هدف ما با مأموریت اصلی ارتش منطبق است. به هر میزان دغدغه کارکنان در مسائل مالی کمتر شود، ذهن فرماندهان آزادتر می‌شود. صندوق قرض‌الحسنه اختصاص به سازمان عقیدتی سیاسی ارتش ندارد بلکه سازمان عقیدتی سیاسی توفیق خدمتگزاری و مدیریت آن رابه عهده دارد. در این خصوص طرح هایی تهیه شده که نیاز به طی مراحل متعددی تا مرحله اجرا دارد که ان‌شاءالله عملی و موثر واقع شود.

■ در زمینه همکاری بیشتر با سامانه فرماندهی چه اقداماتی انجام داده‌اید.

هدف همه ما خدمتگذاری است. در این مورد نیز فرماندهان گرامی با دید مثبت وارد شده‌اند که از این بابت تشکر می‌کنیم. برنامه ما این است که خیلی شفاف گزارش‌های جامع خود را خدمت فرماندهان ارائه کنیم. مسلماً فرماندهان هم دغدغه‌شان حل مشکلات کارکنان است و خودشان را فارغ از این مشکلات نمی‌دانند و با

عملکرد صندوق آشنا هستند. این زمینه و بستر فراهم است و ان‌شاءالله فرماندهان عزیز منابع مالی بیشتری را در اختیار صندوق بگذارند. مدیریت مصارف با نظر فرماندهان محترم انجام خواهد شد.

■ آیا فرمانده قسمت، نقشی در معرفی کارکنان زیر مجموعه خود به صندوق جهت دریافت وام دارد، یعنی فرمانده درجریان باشد که چه تعداد از کارکنان زیر مجموعه خود وام دریافت کرده‌اند؟

با توجه به این‌که کارکنان تأمین کننده منابع اصلی صندوق هستند و به منظور تسهیل در روند پرداخت وام، فقط در پرداخت وام‌هایی که از منابع فرماندهی پرداخت می‌شود مجوزهای لازم اخذ می‌شود و در سایر موارد به فرماندهان گزارش کلی می‌دهیم اما این آمادگی وجود دارد گزارش‌های تفصیلی نیز ارائه شود.

■ وامی برای ازدواج جوانان و ترغیب آنان به این امر مقدس دارید؟

منابع وام ازدواج از محل طرح حکمت ارتش در اختیار صندوق قرار می‌گیرد. با اعلام اسامی واجدین شرایط ازطریق معاونت نیروی انسانی آجا به صندوق، وامی به مبلغ پنج میلیون تومان پرداخت می‌شود. مدت زیادی است که مبلغ این وام افزایش پیدا نکرده و نسبت تزریق منابع به نرخ تورم بسیار ضعیف است. اگر منابع افزایش یابد، ما محدودیتی در افزایش سقف پرداخت وام نداریم.

■ این صندوق نمونه مشابهی در سطح نیروهای مسلح دارد که بتواند مورد مقایسه قرار گیرد؟

خیر! در هیچ سازمان نظامی و غیرنظامی صندوقی مشابه صندوق قرض‌الحسنه سازمان عقیدتی سیاسی ارتش وجود ندارد. اخیراً نیروی انتظامی مجوز تأسیس صندوق قرض‌الحسنه را اخذ کرده و مأموریت جدیدی به صندوق قرض الحسنه ارتش در زمینه تبادل تجربیات به همین منظور محول شده است. وجود صندوق قرض‌الحسنه در ارتش فرصتی مغتنم و همواره مورد مطالبه سایر سازمان‌های نیروهای مسلح بوده است.

■ سخن پایانی شما را بشنویم.

این اطمینان را به کارکنان ارتش می‌دهیم که امین‌ترین، منصف‌ترین و قابل‌اعتمادترین محل برای توزیع عادلانه منابع، صندوق قرض‌الحسنه ارتش است. هرچند نقص‌هایی هم وجود دارد. هدف ما این است که تمام این منابع را به‌صورت عادلانه توزیع کنیم. از فرماندهان محترم تقاضا داریم عنایت بیشتری به این فرصت ویژه داشته و منابع بیشتری را به صندوق قرض‌الحسنه اختصاص دهند تا مثل گذشته بر پایه عدالت محوری انجام وظیفه کنیم و لایق خدمتگذاری بیشتر باشیم. خداوند بزرگ را شاکریم که توفیق خدمت در سازمانی را داریم که کارکنان آن سازمان، فارغ از دغدغه‌های معیشتی، همواره در برهه‌های زمانی مختلف، الگوی عملی همدلی، ایثار و فداکاری بوده‌اند.